VLEERMUIZEN ♡ OUDE BOMEN

In oud spechtengat

In uitgerotte lengtescheur

Achter loshangende schors

Zie de tien tips voor vleermuisvriendelijk beheer van oude bomen op de achterzijde

10 tips voor vleermuisvriendelijk beheer van oude bomen

Oude bomen zijn bijzonder belangrijk voor vleermuizen. Van de 17 soorten die in Nederland voorkomen zijn er 13 ten dele of geheel afhankelijk van bomen en bos. Rondom bomen vinden ze hun voedsel: insecten. Laanbomen en andere bomenrijen vormen belangrijke verbindingswegen voor vleermuizen. Maar vooral holten in oude bomen zijn voor veel vleermuissoorten waardevol: ze kunnen er veilig de dag doorbrengen. Ook het ter wereld en grootbrengen van jongen en de winterslaap vinden plaats in boomholten. Anders dan spechten maken vleermuizen nooit zelf een holte, ze zijn afhankelijk van de al aanwezige holten. Daarom is het belangrijk bij het beheer en het kappen van holle bomen op de volgende punten te letten:

1. Let op holle bomen.

Vleermuizen gebruiken onder andere oude spechtengaten, lengtescheuren en de ruimte achter loshangende schors als schuilplaats. In zo'n holte kunnen overdag tientallen vleermuizen opeen gepakt zitten. Per hectare bos zouden er tenminste tien bomen met holten aanwezig moeten zijn, en bij voorkeur met verschillende typen holten.

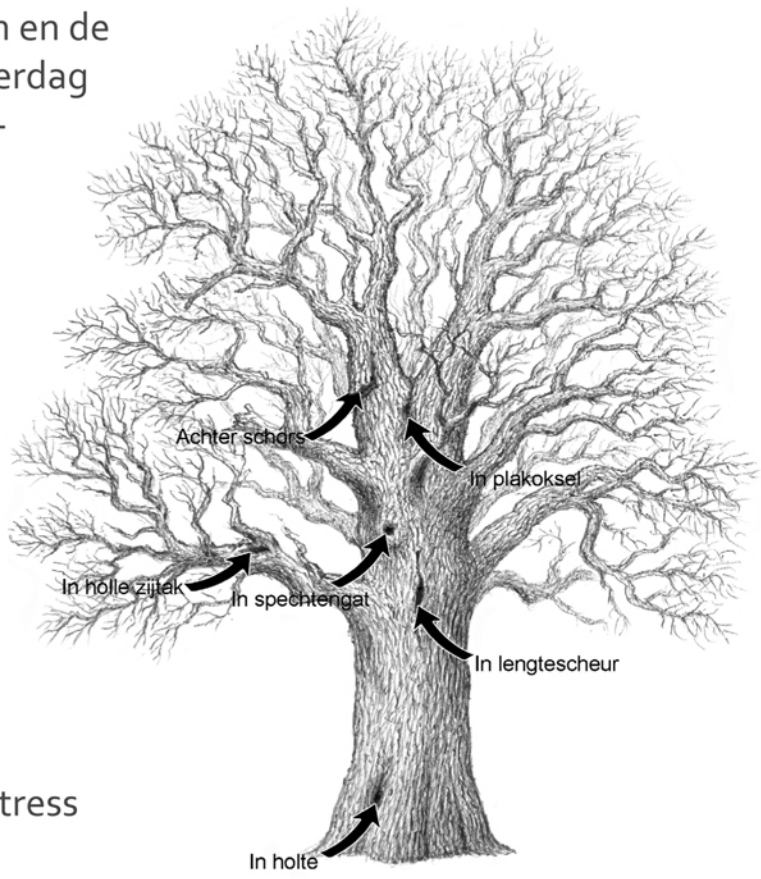

2. Ook exoten zijn vaak waardevol.

Het komt regelmatig voor dat exoten als de Amerikaanse eik en robinia de meeste holten bevatten, waardoor ze onmisbaar zijn voor vleermuizen. Als die bomen verdwijnen kan dat betekenen dat ook de vleermuizen verdwijnen.

3. Plan tientallen jaren vooruit.

Om ervoor te zorgen dat er steeds voldoende oude, holle bomen in een bosgebied aanwezig zijn moet werk aan het bos tientallen jaren vooruit gepland worden. Alleen zo kan ervoor gezorgd worden dat er, nu en in de verre toekomst, bomen van 80-140 jaar (of ouder) aanwezig zijn.

4. Beheer gericht op oud hout.

Richt oud-hout-eilanden in. Laat oude bomen staan, laat concurrentie en stress toe en spaar groepen van kwijnende bomen tijdens het blessen.

5. Zorg dat vleermuisbomen bekend zijn.

Vrijwilligers van vleermuiswerkgroepen en diverse adviesbureaus kunnen vleermuizen in lanen en bossen inventariseren. Het is ook mogelijk zelf te leren bomen op hun waarde voor vleermuizen te beoordelen. Zorg ervoor dat vliegroutes en jachtgebieden ook bekend zijn.

6. Markeer 'vleermuis-bomen'.

Als door onderzoek bekend is dat bepaalde bomen door vleermuizen worden gebruikt, voorzie deze dan van een markering. Zo'n boom wordt vaak tientallen jaren achtereen door vleermuizen gebruikt.

7. Zorg op tijd voor alternatieven.

Als onvermijdelijk is dat een belangrijk deel van de holle bomen verdwijnt, zorg dan op tijd voor alternatieven. Hang bij voorkeur tenminste een jaar van te voren vleermuiskasten van verschillende modellen op, bijvoorbeeld samen met leden van een vleermuiswerkgroep. Bedenk daarbij dat een vleermuiskast geen volwaardig alternatief is voor een boomholte en dat deze onderhouden moet worden. Door kap van een laan of bomenrij kan een vliegroute verloren gaan. Herplant op korte termijn kan dit voorkomen.

8. Voorkom risico's voor passanten.

Als dode takken aan een boom met holten een gevaar vormen voor passanten, haal dan die takken weg, en niet gelijk de hele boom. Laat zoveel mogelijk levende takken zitten. Haal alleen als laatste redmiddel alle takken van een boom met holten. Als veel holle, kwijnende bomen dicht bijeen staan, sluit dan (indien mogelijk) dit deel van een pad voor het publiek.

9. Kap bomen in het najaar en vroege voorjaar.

Vanaf half oktober tot half maart zijn veel vleermuizen in winterslaap. Ze reageren dan heel traag op iedere verstoring. In mei – juli brengen vleermuisvrouwtjes hun jongen ter wereld en groot. Het kappen van bomen kan daarom het beste tussen half maart en half april (mits er geen broedende vogels zijn) en in augustus – september gebeuren.

10. Kap een boom met holten voorzichtig.

Als een boom met een holte gekapt moet worden, doe dit dan aan het eind van de werkdag. Probeer te voorkomen dat de boom hard neerkomt. Laat de gekapte boom een nacht met liggen met de toegang van de holte vrij. Vleermuizen kunnen dan veilig wegkomen. Zaag de boom pas de volgende dag in stukken. Als de boom direct klein gezaagd moet worden, zaag dan tenminste op een meter afstand van een holte. Anders bestaat de kans dat veel vleermuizen gedood worden.

Zie voor meer tips: **www.vleermuis.net/bosbeheer.**

ZOOGDIERVERENIGING probos Provincie Noord-Brabant

Dit affiche kwam tot stand met financiele steun van de Provincie Noord-Brabant.
Foto's ommezijde: Paul van Hoof (midden), Rollin Verlinde (linksonder), Peter Twisk (middenonder en rechtsonder). Illustratie en vormgeving: Peter Twisk